STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA PHILIPPA LÉGERA

přednesené dne 14. července 2005 [1]

1. V rámci projednávané věci je Soudní dvůr vyzván, aby upřesnil, zda hračky musí vedle dodržení denního limitu 0,6 mikrogramů týkajícího se biologické dostupnosti kadmia [2] stanoveného směrnicí Rady 88/378/EHS [3] rovněž podléhat omezením uloženým směrnicí Rady 91/338/EHS [4].

2. Taková je podstata otázky položené Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) v rámci trestního řízení zahájeného proti Geharo BV (dále jen „Geharo").

3. Na základě této otázky je Soudní dvůr vyzván, aby přezkoumal dosah čl. 1 druhé věty směrnice 91/338, jakož i použitelnost norem, které tato směrnice stanoví pro hračky, kterých se týká směrnice 88/378.

I – Právní rámec

A – *Právní úprava Společenství*

4. Z článku 2 ES vyplývá, že posláním Evropského společenství je dosáhnout vysoké úrovně ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Za tímto účelem a v souladu s čl. 3 odst. 1 ES činnost Společenství musí zahrnovat přínos k dosažení vysoké úrovně ochrany zdraví.

5. V souladu s těmito cíli a s ohledem na rostoucí stupeň vystavení člověka a životního prostředí kadmiu Evropské společenství roz-

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 — Kadmium je kov, jehož fyzikální a chemické vlastnosti jsou blízké vlastnostem zinku. Je používáno především pro výrobu elektrických akumulátorů a barevných pigmentů a slouží jako stabilizátor pro umělé hmoty. Rovněž může být složkou při vytváření mnoha slitin a antikorozních nátěrů. Zbytky kadmia se mohou objevit v mnoha stadiích výrobních, zpracovatelských a užívacích procesů výrobků, jakož i během zneškodňování odpadů.

3 — Směrnice ze dne 3. května 1988 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se bezpečnosti hraček (Úř. věst. L 187, s. 1; Zvl. vyd. 13/09, s. 240).

4 — Směrnice ze dne 18. června 1991, kterou se podesáté mění směrnice 76/769/EHS o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se omezení uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek a přípravků (Úř. věst. L 186, s. 59; Zvl. vyd. 13/10, s. 293).

vinulo různé činnosti, jejichž cílem je ochránit je proti této látce. Kadmium je dnes totiž považováno za zvláště nebezpečné z důvodu jednak své vysoké toxicity pro lidský organismus a zároveň dlouhodobých nepříznivých účinků, které může přivodit ekosystému.

1. Směrnice 88/378

6. Směrnice 88/378 stanoví podmínky bezpečnosti, kterým musí hračky vyhovovat před uvedením na trh[5].

7. Podle jejího prvního a druhého bodu odůvodnění je cílem směrnice jednak odstranění překážek obchodu mezi členskými státy tím, že stanoví harmonizované normy týkající se podmínek bezpečnosti hraček, a jednak zajištění na společném trhu účinné ochrany spotřebitele, zejména dítěte, proti nebezpečím spojeným s používáním těchto hraček.

8. Článek 2 odst. 1 směrnice 88/378 tak stanoví:

„Hračky mohou být uvedeny na trh pouze tehdy, jestliže neohrožují bezpečnost a/nebo zdraví uživatelů nebo třetích osob při používání určeným způsobem nebo způsobem předvídatelným s ohledem na obvyklé chování dětí."

9. Za tímto účelem článek 3 uvedené směrnice ukládá členským státům, aby přijaly „všechna nezbytná opatření, aby na trh nemohly být uvedeny hračky, které nesplňují základní požadavky na bezpečnost uvedené v příloze II".

10. Příloha II téže směrnice vymezuje zejména základní požadavky na bezpečnost týkající se chemických vlastností hraček. Hlava II bod 3 odst. 1 druhý pododstavec této přílohy jednak označuje nebezpečí, ke kterým dochází během používání hraček, a vyžaduje, aby hračky v každém případě podléhaly předpisům stanoveným právními předpisy Společenství o používání nebezpečných látek a přípravků. Tento bod zní následovně:

„1. Hračky musí být konstruovány a vyrobeny tak, aby [...] nepředstavovaly

5 — Podle jejího čl. 1 odst. 1 se „hračkou" rozumí „jakýkoli výrobek nebo materiál koncipovaný nebo jednoznačně určený ke hraní dětem mladším 14 let". Příloha I této směrnice uvádí výrobky, které pro účely směrnice nejsou považovány za hračky. V souladu s jejím čl. 2 odst. 3 směrnice „uvedení na trh" zahrnuje „jak prodej, tak bezplatnou distribuci".

nebezpečí pro zdraví, popř. nemohly vytvářet nebezpečí úrazu při požití, při vdechnutí nebo při styku s kůží, se sliznicí nebo při vniknutí do očí.

kadmium 0,6 μg

[...]

Hračky musí být v každém případě v souladu s příslušnými právními předpisy Společenství pro určité skupiny výrobků, nebo předpis[y] týkající[mi] se zákazu, omezeného použití nebo označování určitých nebezpečných látek a přípravků."

nebo jiné hodnoty, které mohou pro tyto nebo jiné látky stanovit právní předpisy Společenství na základě vědeckých poznatků.

11. Kromě toho hlava II bod 3 odst. 2 druhý pododstavec téže přílohy se zřetelem k chemickým vlastnostem hračky stanoví zvláštní ustanovení o maximální biologické dostupnosti kadmia v hračkách. Tato norma je rovněž nazývána „normou sání" nebo „normou ředění". Umožňuje vypočítat denní množství kadmia schopného uvolnit se z hračky a být pohlceno organismem v případě manipulace s hračkou, vdechnutí, sání nebo též požití hračky. Uvedený bod 3 odst. 2 zní následovně:

Biologickou dostupností těchto látek se rozumí jejich rozpustná forma, která má toxikologickou významnost."[6]

2. Směrnice 91/338

„2. [...] z důvodu ochrany zdraví dětí při hraní s hračkou nesmí celková denní úroveň biologické dostupnosti dále uvedených látek přesáhnout následující hodnoty:

12. Směrnice 91/338 podesáté mění směrnici Rady 76/769/EHS[7], která stanoví harmonizované normy pro uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek a přípravků.

[...]

6 — Zdůrazněno autorem tohoto stanoviska.

7 — Směrnice ze dne 27. července 1976 (Úř. věst. L 262, s. 201; Zvl. vyd. 13/03, s. 317).

13. Článek 1 odst. 1 směrnice 76/769 zní následovně:

„Aniž jsou dotčeny jiné příslušné předpisy Společenství, týká se tato směrnice omezení uvádění na trh a používání v příloze uvedených nebezpečných látek a přípravků v členských státech Společenství."

14. Směrnice 91/338 mění směrnici 76/769 tím, že připojuje kadmium na seznam nebezpečných látek a přípravků, jejichž uvádění na trh a používání jsou předmětem omezení.

15. Směrnice 91/338 má dvojí cíl: jednak, podle prvního a pátého bodu odůvodnění, je jejím cílem zlepšit fungování vnitřního trhu harmonizací pravidel týkajících se uvádění na trh a používání výrobků obsahujících kadmium [8], a jednak, podle druhého bodu odůvodnění, bojovat proti znečišťování životního prostředí kadmiem a včas chránit zdraví obyvatel.

16. Článek 1 směrnice 91/338 zní následovně:

„Příloha I směrnice 76/769/EHS se mění v souladu s přílohou této směrnice. Nová ustanovení se však nevztahují na výrobky obsahující kadmium, které jsou již upraveny jinými právními předpisy Společenství." [9]

17. Jak Soudní dvůr zdůraznil ve svém rozsudku ze dne 18. června 2002, Nizozemsko v. Komise [10], směrnice 91/338 vložila do přílohy I směrnice 76/769 nový bod 24, který pro určitý počet zvláště zmíněných výrobků vyjmenovává tři druhy použití kadmia a jeho sloučenin – jako barviv, jako stabilizátorů a pro úpravu povrchu (kadmiování) [11] – jejichž použití upravuje. Pro každé z těchto použití příloha směrnice 91/338 vymezuje maximální obsah kadmia umožňující komplexně chránit obyvatelstvo před důsledky vyvolanými rozptýlením této látky v životním prostředí.

18. V tomto ohledu uvedený bod 24, 1.1 uvádí, že uvádění konečných výrobků barvených na bázi kadmia na trh je podmíněno

8 — Seznam těchto výrobků je stanoven v příloze uvedené směrnice.

9 — Zdůrazněno autorem tohoto stanoviska.

10 — C-314/99, Recueil, s. I-5521, bod 7.

11 — Viz tentýž bod 24, podbody 1.1, 1.2, 2.1 a 3.

dodržením maximálního obsahu kadmia 0,01 % hmotného materiálu plastu. Jinými slovy, aby se výrobek vytvořený na bázi plastu mohl prodávat, nesmí obsahovat více než 100 mg/kg kadmia.

B – *Vnitrostátní právní úprava*

1. Právní úprava týkající se bezpečnosti hraček

19. Směrnice 88/378 byla v Nizozemsku provedena nařízením o hračkách ze dne 29. května 1991, které bylo přijato k provedení zákona o zboží (Warenwetbesluit Speelgoed) [12] a které stanoví pravidla týkající se bezpečnosti hraček a výrobků určených dětem.

20. Odstavec 11 přílohy II nařízení o hračkách uvádí předpisy týkající se bezpečnosti hraček obsahujících nebezpečné látky a přípravky a omezuje biologickou dostupnost kadmia na 0,6 mikrogramů.

2. Právní úprava týkající se nebezpečných látek

21. V rozhodné době čl. 2 odst. 1 nařízení o kadmiu ze dne 12. října 1990 přijatého k provedení zákona o látkách nebezpečných pro životní prostředí (Cadmiumbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen) [13] zakazoval „výrobu, dovoz do Nizozemska, poskytnutí třetí osobě nebo držení výrobků obsahujících kadmium v obchodních skladech".

22. Podle čl. 1 písm. a) nařízení o kadmiu se „výrobky obsahujícími kadmium" rozumí „výrobky, ve kterých je kadmium používáno jako stabilizátor, barvivo nebo povrchová vrstva, jakož i výrobky, které obsahují umělé materiály nebo barviva obsahující více než 50 mg/kg kadmia".

II – Skutkové okolnosti a původní řízení

23. Dne 16. února 1999 Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire Zaken (Inspekce ochrany zdraví pro veteri-

12 — Stb. 1991, č. 269, dále jen „nařízení o hračkách".

13 — Stb. 1990, dále jen „nařízení o kadmiu".

nární zboží a výrobky) zabavila v prostorách Geharo část hraček. Provedené rozbory tohoto zboží odhalily přítomnost obsahu kadmia vyššího než 100 mg/kg v rozporu s čl. 1 písm. a) nařízení o kadmiu, který stanovil maximální obsah této látky na 50 mg/kg.

24. Tato zjištění vedla na základě článku 2 uvedeného nařízení k zahájení trestního stíhání proti Geharo.

25. Dne 3. července 2000 příslušný trestní soudce Arrondissementsrechtbank te Zutphen zprostil Geharo obvinění, když rozhodl, že norma 50 mg/kg stanovená v článku 1 nařízení o kadmiu se nepoužije z důvodu existence zvláštní právní úpravy týkající se bezpečnosti hraček. Podle tohoto soudce byla v tomto případě použitelná pouze norma 0,6 mikrogramů stanovená nařízením o hračkách. Jelikož provedené rozbory hraček neodhalily úroveň biologické dostupnosti kadmia vyšší, než je horní hranice stanovená tímto nařízením o hračkách, měl uvedený soudce za to, že uložení trestu tedy není namístě.

26. Na základě odvolání podaného Openbaar Ministerie (státní zastupitelství) Gerechtshof te Arnhem, příslušný odvolací soud, změnil ozsudek Arrondissementsrechtbank te Zutphen a uložil Geharo trest rozsudkem ze dne 6. května 2002 na základě článku 2 nařízení o kadmiu. Gerechtshof te Arnhem totiž rozhodl, že se hraček obsahujících kadmium týká jak směrnice 91/338, tak směrnice 88/378. Měl za to, že znění čl. 1 druhé věty směrnice 91/338 uvádí pouze ustanovení práva Společenství, která sledují stejný cíl nebo stanoví stejné normy jako uvedená směrnice, což nelze tvrdit o směrnici 88/378. Jelikož se však maximální obsah kadmia stanovený článkem 1 tohoto nařízení (50 mg/kg) odchyluje od maximálního obsahu stanoveného ve směrnici 91/338 (100 mg/kg), Gerechtshof te Arnhem prohlásil, že se uvedený článek 1 nepoužije. V důsledku toho tento soud Geharo uložil trest na základě článku 2 téhož nařízení pouze za případy, ve kterých byl zjištěn obsah kadmia vyšší než 100 mg/kg.

27. Geharo podala u Hoge Raad der Nederlanden kasační stížnost, přičemž uplatnila ustanovení čl. 1 druhé věty směrnice 91/338. Na podporu svého podání tato společnost tvrdí, že je vnitrostátní právní úprava v rozporu s právem Společenství, jelikož pravidla stanovená v nařízeních o hračkách a o kadmiu byla použita kumulativně, zatímco jsou podle ní použitelná pouze pravidla stanovená směrnicí 88/378 a vyloučena pravidla stanovená směrnicí 91/338.

III – Předběžná otázka

28. Za účelem zjištění souladu základu trestního stíhání zahájeného proti Geharo s právem Společenství se Hoge Raad der Nederlanden rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání druhá věta článku 1 směrnice 91/338/EHS (směrnice o kadmiu) tomu, aby se normy stanovené v této směrnici, pokud jde o obsah kadmia (konečných) výrobků a sloučenin uvedených v příloze této směrnice, použily na hračky ve smyslu směrnice 88/378/EHS (směrnice o hračkách)?"

29. Touto otázkou se předkládající soud v podstatě táže, zda čl. 1 druhá věta směrnice 91/338 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby se zákaz stanovený touto směrnicí prodávat výrobky s obsahem kadmia vyšším než 0,01 % hmotného materiálu plastu použil na takové výrobky jako hračky, je-li již prodej těchto hraček podmíněn dodržením normy o biologické dostupnosti stanovené směrnicí 88/378.

IV – Rozbor

30. Stejně jako nizozemská, řecká, finská a švédská vláda se domnívám, že čl. 1 druhá věta směrnice 91/338 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby se zákaz, který tato směrnice stanoví, prodávat výrobky s obsahem kadmia vyšším než 0,01 % hmotného materiálu plastu použil na hračky, kterých se týká směrnice 88/378.

31. Za účelem rozboru smyslu čl. 1 druhé věty směrnice 91/338 zaprvé přezkoumám jeho znění, zadruhé obecné uspořádání právní úpravy Společenství týkající se omezení uvádění na trh a používání nebezpečných látek a přípravků v souvislosti s obecným uspořádáním směrnice 88/378 a zatřetí cíle sledované jednak směrnicí 91/338 a jednak směrnicí 88/378.

A – *Znění čl. 1 druhé věty směrnice 91/338*

32. Připomínám, že čl. 1 druhá věta směrnice 91/338 uvádí, že „[n]ová ustanovení [která směrnice stanoví, pokud jde o maximální obsah kadmia] se [...] nevztahují na výrobky obsahující kadmium, které

jsou *již upraveny jinými právními předpisy Společenství*" [14].

33. Podle svého znění by tato věta mohla být vykládána v tom smyslu, že vylučuje použití norem stanovených směrnicí 91/338 na výrobky obsahující kadmium, kterých se týká jakákoli jiná dříve existující právní úprava Společenství bez ohledu na jejich normativní obsah nebo jejich cíl.

34. Bylo by však přehnané přiznat uvedenému článku 1 tak obecný dosah. Podle mého názoru totiž takový výklad neobstojí před přezkumem obecného uspořádání právní úpravy Společenství týkající se jednak omezení uvádění na trh a používání nebezpečných látek a přípravků, a jednak bezpečnosti hraček a studia cílů sledovaných směrnicemi 91/338 a 88/378.

B – *Obecné uspořádání právní úpravy Společenství týkající se omezení uvádění na trh a používání nebezpečných látek a přípravků v souvislosti s obecným uspořádáním směrnice 88/378*

35. Pozorný přezkum obecného uspořádání dotčených právních úprav mi umožňuje konstatovat, že zákonodárce Společenství již od počátku zamýšlel kumulativní použití stanovených norem za účelem ovládání a snižování používání nebezpečných látek a přípravků, mezi než patří kadmium.

36. Článek 1 směrnice 76/769 jednak jasným způsobem uvádí, že omezení prodeje výrobků obsahujících nebezpečné látky a přípravky se použije „[a]niž jsou dotčeny jiné příslušné předpisy Společenství" [15].

37. Kromě toho směrnice 88/378 o bezpečnosti hraček vyžaduje, aby tyto výrobky podléhaly nejen požadavkům stanoveným touto směrnicí, ale rovněž dodatečným omezením stanoveným právními předpisy Společenství o používání nebezpečných látek a přípravků, mezi které patří směrnice 91/338. Připomínám totiž, že příloha II, hlava II bod 3 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 88/378 stanoví, že „[hračky] musí být

14 — Zdůrazněno autorem tohoto stanoviska.

15 — Jak to uvedl Evropský parlament ve své rezoluci ze dne 21. února 1975 týkající se stanoviska k návrhu Komise Evropských společenství Radě týkajícímu se směrnice o sbližování právních předpisů členských států týkajících se omezení uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek a přípravků (Úř. věst. 1975, C 60, s. 49), tento návrh představuje „nezbytný doplněk směrnic [...] již použitelných na nebezpečné látky a přípravky".

v *každém případě* v souladu s *příslušnými* právními předpisy Společenství pro určité skupiny výrobků, nebo předpis[y] týkající[mi] se zákazu, *omezeného použití* nebo označování určitých nebezpečných látek a přípravků" [16]. Poznamenávám, že použití příslovečného výrazu „v každém případě" bez dalšího vybízí k úvaze, že taková povinnost byla koncipována jako systematická.

38. Podle mého názoru je zřejmé, že kumulativní používání norem týkajících se omezení používání nebezpečných látek a přípravků lze uplatnit pouze v případě, kdy mají tyto normy odlišný normativní předmět. Tak tomu přitom v projednávaném případě je.

39. Konstatuji totiž, že norma stanovená ve směrnici 91/338 je vymezena ve vztahu k referenční hodnotě odlišné od hodnoty, která byla uplatněna zákonodárcem Společenství ve směrnici 88/378.

40. Jak jsem uvedl výše, směrnice 91/338 omezuje prodej výrobků barvených kadmiem dodržováním normy týkající se nejvyššího *množství* kadmia, které může výrobek obsahovat (0,01 % hmotného materiálu plastu). Tato norma je rovněž nazývána „hmotnostní normou".

41. Pokud jde o směrnici 88/378, připomínám, že hlava II bod 3 odst. 2 první pododstavec její přílohy II definuje maximální normu *biologické dostupnosti* kadmia (0,6 mikrogramů) za účelem ochrany uživatele hračky proti nebezpečím spojeným s chemickými vlastnostmi výrobku. Jak jsem uvedl, tato norma rovněž nazývaná „normou sání" nebo „normou ředění" umožňuje pouze vypočítat schopnost látky, v tomto případě kadmia, šířit se a být přijata organismem, a nijak neumožňuje vypočítat obsah kadmia ve výrobku.

42. Je tedy třeba konstatovat, že normy stanovené ve směrnicích 91/338 a 88/378 jsou vymezeny vzhledem k rozdílným referenčním hodnotám (množství a biologická dostupnost) přizpůsobeným cílům sledovaným zákonodárcem Společenství. Tyto normy mohou být tradičně předmětem kumulativního použití.

43. V tomto ohledu měla Komise Evropských společenství ve svých obecných pokynech č. 3 k použití směrnice 88/378/EHS o bezpečnosti hraček za to, že je namístě kumulativní použití výše uvedených norem [17]. Podle jejich znění tato směrnice „vyžaduje, aby byly hračky v každém případě

16 — Zdůrazněno autorem tohoto stanoviska.

17 — Viz internetová adresa http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/toys/documents/gd003_fr.pdf.

v souladu s příslušnou chemickou právní úpravou Společenství (příloha II. II. 3). Hračky tedy kromě dodržování denního limitu 0,6 mikrogramů týkajícího se biologické dostupnosti kadmia stanoveného směrnicí 88/378/EHS musí být v souladu s dodatečnými omezeními uloženými směrnicí 91/338/EHS, jelikož jsou dotyčné hračky vyráběny z látek a přípravků, kterých se týká směrnice 91/338/EHS (hlavně plastických)".

44. V důsledku toho se domnívám, že obecné uspořádání právní úpravy Společenství týkající se jednak omezení uvádění na trh a používání nebezpečných látek a přípravků, a jednak bezpečnosti hraček, svědčí ve prospěch kumulativního použití norem stanovených směrnicí 91/338, pokud jde o maximální obsah kadmia ve výrobcích a norem stanovených směrnicí 88/378, pokud jde o maximální biologickou dostupnost kadmia v hračkách.

C – Cíle sledované směrnicemi 91/338 a 88/378

45. Podle mého názoru cíle sledované směrnicí 91/338, které takovému výkladu vůbec nebrání, vyžadují, aby se zákaz, který tato směrnice stanoví, prodávat výrobky s obsahem kadmia vyšším než 0,01 % hmotného materiálu plastu, použil na hračky, kterých se týká směrnice 88/378.

46. Připomínám totiž, že směrnice 91/338 má dvojí cíl. Jednak je podle jejího prvního a pátého bodu odůvodnění cílem harmonizace vnitrostátních právních úprav týkajících se uvádění na trh a používání výrobků obsahujících kadmium. Kromě toho je podle jejího druhého bodu odůvodnění cílem chránit životní prostředí proti škodlivým účinkům způsobeným rozptýlením kadmia do ekosystému a dlouhodobě chránit zdraví a kvalitu lidského života [18].

47. Právě ve světle tohoto dvojího cíle je třeba určit dosah čl. 1 druhé věty směrnice 91/338.

48. Zaprvé mám za to, že prostý doslovný výklad sporného ustanovení zjevně povede k tomu, že zbaví uvedenou směrnici jakéhokoli užitečného účinku nebo jeho významné části, zejména pokud jde o její cíl harmonizace.

18 — V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle jejího prvního, druhého a třetího bodu odůvodnění byla směrnice 76/769 přijata s cílem zajistit „ochran[u] veřejnosti", „přispívat k ochraně životního prostředí před všemi látkami a přípravky, které mají ekotoxické vlastnosti nebo mohou znečistit životní prostředí", jakož i konečně „obnovení, zachování a zvýšení kvality lidského života".

49. Jelikož je totiž cílem směrnice 91/338 harmonizace pravidel týkajících se omezování uvádění na trh a používání výrobků obsahujících kadmium, je podle mého názoru zjevné, že tento cíl by byl vážně ohrožen, pokud by se normy, které stanoví, nepoužily na výrobky obsahující kadmium, kterých se týká jakákoli jiná dříve existující právní úprava Společenství bez ohledu na jejich normativní obsah nebo jejich cíl.

50. Nelze tak například vyloučit použití norem definovaných směrnicí 91/338 a stanovených za účelem omezení uvádění na trh výrobků obsahujících velké množství kadmia z důvodu existence dříve existující právní úpravy Společenství například upravující označování výrobků nebo v takovém případě, jako je případ dotčený ve sporu v původním řízení, omezující biologickou dostupnost kadmia v hračkách. Takový výklad by byl zjevně irelevantní a byl by v rozporu s cílem harmonizace sledovaným zákonodárcem Společenství.

51. Zadruhé se mi jeví, že by vyloučení použití směrnice 91/338 z důvodu, že je použitelná směrnice 88/378, bylo v rozporu s cíli vlastními ochraně životního prostředí sledovanými touto prvně uvedenou směrnicí.

52. Směrnice 91/338 totiž sleduje cíle, které jsou pouze částečně shodné s cíli směrnice 88/378. Zatímco tato posledně uvedená směrnice směřuje k ochraně zdraví a bezpečnosti uživatelů hraček, směrnice 91/338 spadá zejména do rámce programu činnosti Společenství v boji proti znečišťování životního prostředí kadmiem. Tato směrnice směřuje k ochraně lidského zdraví pouze výhledově.

53. V důsledku toho by bylo vyloučení použití směrnice 91/338 na hračky, které mohou výhledově představovat nebezpečné odpady pro životní prostředí, v rozporu s cíli sledovanými zákonodárcem Společenství.

54. Hračky dotčené ve sporu v původním řízení, i když odpovídají požadavkům na bezpečnost vyžadovaným směrnicí 88/378, totiž nicméně obsahují množství kadmia vyšší, než je horní hranice stanovená směrnicí 91/338. Pokud by tato posledně uvedená směrnice zůstala neuplatněna, existovalo by tedy nebezpečí, že dojde k situaci, kdy se prodej hračky s vysokým obsahem kadmia stane legální, jestliže tato hračka nevykáže takovou míru kadmia, že bude překročena horní hranice stanovená směrnicí 88/378. Takový výrobek, i když odpovídající pravidlům na bezpečnost hraček, by nebyl slučitelný s cíli směrnice 91/338 a požadavky na ochranu a zlepšování kvality životního prostředí stanovenými v článku 2 ES a čl. 174 odst. 1 ES [19].

19 — Článek 174 odst. 1 ES upřesňuje, že politika Společenství v oblasti životního prostředí musí přispívat nejen k „udržování, ochran[ě] a zlepšování kvality životního prostředí", ale rovněž k ochraně lidského zdraví.

55. Směrnice 91/338 tedy představuje nezbytný doplněk k uplatnění směrnice 88/378. Jako důkaz je třeba připomenout, že zákonodárce Společenství ve směrnici 88/378 kromě norem týkajících se biologické dostupnosti kadmia stanovených touto směrnicí vyžadoval použití dodatečných omezení stanovených právními předpisy Společenství týkajícími se omezení používání nebezpečných látek a přípravků, mezi něž patří směrnice 91/338.

56. Za těchto podmínek si myslím, že hračky musí podléhat nejen požadavkům směrnice 88/378 o bezpečnosti hraček, ale rovněž dodatečným omezením stanoveným směrnicí 91/338 o omezování uvádění na trh a používání nebezpečných látek a přípravků. Pouze kumulativní použití těchto směrnic podle mého názoru umožní, aby byly splněny takové požadavky související s ochranou veřejného zdraví a životního prostředí, které jsou připomenuty v preambuli těchto dvou směrnic a uvedeny ve Smlouvě.

57. V důsledku toho mám za to, že cíle sledované směrnicí 91/338 ukládají, aby se zákaz prodávat výrobky s obsahem kadmia vyšším než 0,01 % hmotného materiálu plastu použil na hračky, kterých se týká směrnice 88/378.

58. S ohledem na předcházející se tedy domnívám, že čl. 1 druhá věta směrnice 91/338 musí být vykládán v tom smyslu, že se ustanovení této směrnice nepoužijí na výrobky obsahující kadmium, kterých se již týkají jiná ustanovení práva Společenství *s podobným normativním předmětem*, tedy podmiňující uvádění dotčeného výrobku na trh dodržením normy týkající se maximálního obsahu kadmia [20].

59. S ohledem na všechny tyto úvahy tedy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžnou otázku položenou Hoge Raad der Nederlanden odpověděl v tom smyslu, že čl. 1 druhá věta směrnice 91/338 nebrání tomu, aby se zákaz stanovený uvedenou směrnicí prodávat výrobky s obsahem kadmia vyšším než 0,01 % hmotného materiálu plastu použil na takové výrobky, jako jsou hračky, kterých se týká směrnice 88/378.

20 — Viz jako příklad příloha I, bod 1 směrnice Rady 91/157/EHS ze dne 18. března 1991 o bateriích a akumulátorech obsahujících určité nebezpečné látky (Úř. věst. L 78, s. 38; Zvl. vyd. 13/10, s. 240), která zakazuje uvádět do oběhu baterie a akumulátory obsahující více než 0,025 % hmotnosti kadmia, jakož i čl. 4 písm. a) druhá odrážka směrnice Rady 88/388/EHS ze dne 22. června 1988 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se látek určených k aromatizaci pro použití v potravinách a výchozích materiálů pro jejich výrobu (Úř. věst. L 184, s. 61; Zvl. vyd. 13/09, s. 233), který zakazuje prodej a používání látek určených k aromatizaci obsahujících více než 1 mg/kg kadmia.

V – Závěry

60. S ohledem na všechny předcházející úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na otázku položenou Hoge Raad der Nederlanden odpověděl následujícím způsobem:

„Článek 1 druhá věta směrnice Rady 91/388/EHS ze dne 18. června 1991, kterou se podesáté mění směrnice 76/769/EHS o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se omezení uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek a přípravků, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby se zákaz stanovený uvedenou směrnicí prodávat výrobky s obsahem kadmia vyšším než 0,01 % hmotného materiálu plastu použil na hračky, kterých se týká směrnice Rady 88/378/EHS ze dne 3. května 1988 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se bezpečnosti hraček."